

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA

10.06.2024. – 14.06.2024.

ODJEL ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 17.06.2024. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA **10.06.2024. – 14.06.2024.**

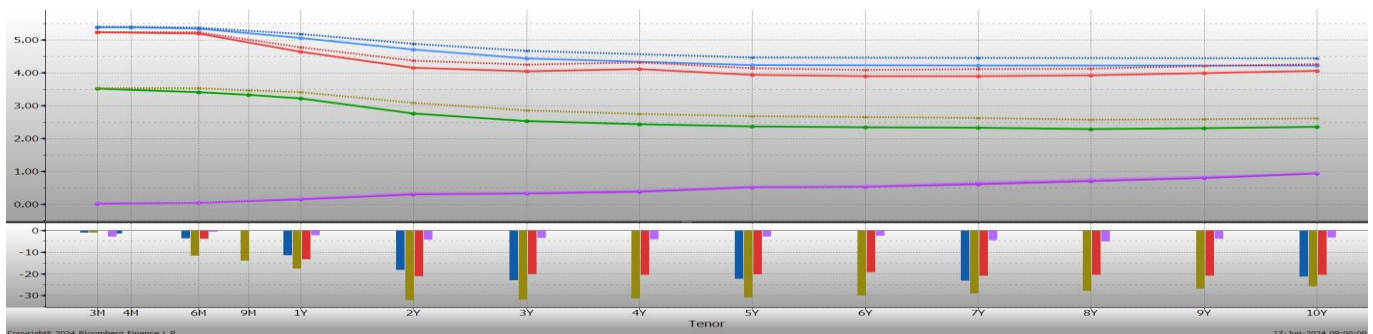
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	7.6.24	-	14.6.24	7.6.24	-	14.6.24	7.6.24	-	14.6.24	7.6.24	-	14.6.24
2 godine	3,08	-	2,76	↘	4,89	-	4,70	↘	4,40	-	4,17	↘
5 godina	2,68	-	2,37	↘	4,46	-	4,24	↘	4,15	-	3,95	↘
10 godina	2,62	-	2,36	↘	4,43	-	4,22	↘	4,26	-	4,06	↘

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	7.6.24	-	14.6.24	
3 mjeseca	3,562	-	3,537	↘
6 mjeseci	3,525	-	3,408	↘
1 godina	3,427	-	3,242	↘

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 14.06.2024. godine (pune linije) i 07.06.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Protekli tjedan je obilježen događanjima u Francuskoj. Loši rezultati na parlamentarnim izborima EU su potakli predsjednika Francuske Macrona da raspíše izvanredne nacionalne izbore, tako povećavajući neizvjesnost u Francuskoj, zbog izgleda ishoda izbora sa mogućnostima u rasponu od krajnje desničarske većine do koalicije sadašnjih stranaka na vlasti. Ova odluka se pokazala kao veoma neizvjesna za tržišne sudionike, što se u konačnici odrazilo na povećanje razlike prinosa između njemačkih i francuskih obveznica, zbog povećane potražnje za sigurnijim obveznicama poput njemačkih. Prinosi njemačkih obveznica su u odnosu na prethodni tjedan smanjeni između 26 i 32 bazna boda. S druge strane, prinosi francuskih obveznica sa rokom dospeljeća od 2. i 5. godina su smanjeni za 10 i 5 baznih bodova, respektivno, dok su prinosi desetogodišnjih obveznica povećani za 3 bazna boda. Različita kretanja prinosa ovih obveznica utjecala su na to da se razlika između desetogodišnjih njemačkih i francuskih obveznica na kraju tjedna poveća na razinu od oko 77 baznih bodova, dok je tjedan ranije iznosila oko 48 baznih bodova. Agencija za dodjelu kreditnog rejtinga S&P, koja je nedavno smanjila rejting Francuske za jednu stepenicu, navela je da bi politike koje promovira stranka kojoj pripada Le Pen potencijalno mogle utjecati na rejting Francuske. Ministar financija Francuske Le Maire je upozorio da bi Francuska zapala u dužničku krizu, sličnu onoj u Velikoj Britaniji prije dvije godine kada je Liz Truss obnašala funkciju premijera, ukoliko bi krajnje desničarski lider Le Pen pobijedila na ovim izborima i implementirala svoj ekonomski program. Krajem tjedna lijevo orijentirana koalicija u Francuskoj je prezentirala izborni manifest kojim se izdvaja od većine sedmogodišnjih reformi predsjednika Macrona, dok je ministar financija Le Maire upozorio da bi pobjeda ove koalicije na izborima dovela do izlaska Francuske iz EU, jer bi se politike udaljile od fiskalnih politika EU.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

Nakon prvog smanjenja kamatnih stopa 6. lipnja predstavnici ECB su ostali oprezni, te je moguće da ovo smanjenje neće biti praćeno brzim promjenama kamatnih stopa, kako je predsjednica Lagarde naglasila da kamatne stope nisu u linearnom padu i da ponekad mogu ostati nepromijenjene. Članovi UV ECB su svojim izjavama ukazali na potrebu za oprežnošću i nekoliko njih je odbilo da se unaprijed obvežu po pitanju budućih kretanja kamatnih stopa, pa je mala vjerojatnost da će do dodatnog smanjenja kamatnih stopa doći ponovno na sjednici u srpnju. Glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da ECB može dodatno smanjiti kamatne stope pod uvjetom da bude vidljiv daljnji progres kretanja inflacije ka ciljanoj razini, ali ukoliko to ne bude vidljivo, onda će se ove odluke donositi sporije.

Centralna banka Francuske je smanjila prognoze ekonomskog rasta zemlje za naredne dvije godine, te sada očekuje da će u 2025. godini ekonomski rast iznositi 1,2%, što je manje u usporedbi sa 1,5% koliko je očekivano u ožujku. Centralna banka Italije je objavila da očekuje da ekonomija Italije zabilježi rast za 0,8% u ovoj i u narednoj godini. Prognoze za ovu godinu su nepromijenjene, ali su za 2025. godinu blago revidirane naniže (ranije očekivano 0,9%). Njemački ekonomski institut DIW je objavio da očekuje da ekonomija zemlje u ovoj godini zabilježi rast za 0,3%, dok za 2025. godinu očekuje rast za 1,3%, pri čemu se privatna potrošnja navodi kao najveći pokretač rasta.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	LIP	-1,7	0,3	-3,6
2.	Trgovinska bilanca – EZ (u milijardama EUR)	TRAV	17,5	19,4	17,2
3.	Trgovinska bilanca – Italija (u milijardama EUR)	TRAV	-	4,81	4,30
4.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	TRAV	-2,0%	-3,0%	-1,2%
5.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	TRAV	-2,1%	-2,9%	-3,2%
6.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	TRAV	-	-6,7%	-9,1%
7.	Industrijska proizvodnja – Irska (G/G)	TRAV	-	-14,7%	34,7%
8.	Industrijska proizvodnja – Grčka (G/G)	TRAV	-	10,8%	-0,6%
9.	Industrijske prodaje – Nizozemska (G/G)	TRAV	-	3,8%	-8,2%
10.	Prerađivačka proizvodnja – Nizozemska (G/G)	TRAV	-	-3,5%	-5,1%
11.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	TRAV	-	2.905,7	2.894,2
12.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	SVIB	2,8%	2,8%	2,4%
13.	Stopa inflacije – Nizozemska (final.)	SVIB	2,7%	2,7%	2,6%
14.	Stopa inflacije – Španjolska (final.)	SVIB	3,8%	3,8%	3,4%
15.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	SVIB	2,7%	2,6%	2,4%
16.	Stopa inflacije – Irska (final.)	SVIB	1,9%	2,0%	1,6%
17.	Stopa inflacije – Portugal (final.)	SVIB	3,9%	3,8%	2,3%
18.	Stopa nezaposlenosti – Italija (Q/Q)	I. tromjesečje	-	7,2%	7,4%

SAD

Fokus tržišnih sudionika je proteklog tjedna bio na sjednici FOMC-a, te objavljivanju podatka o stopi inflacije u svibnju, koji je ukazao na usporavanje inflatornih pritisaka. **FOMC je na sjednici održanoj sredinom tjedna, sukladno očekivanjima, zadržao referentnu kamatnu stopu u ciljanom rasponu 5,25 – 5,50 %.** Odluka o zadržavanju referentne kamatne stope je donesena jednoglasno, a ovo je ujedno sedmi put zaredom da je Fed zadržava na trenutnoj razini. **Prema novim prognozama Fed predviđa jedno smanjenje kamatnih stopa za 2024. godinu, umjesto tri smanjenja koja su predviđena u ožujku, a u 2025. godini četiri smanjenja kamatnih stopa umjesto ranije očekivanih tri.** Usprkos projekcijama Feda, tržišta su nakon objavljenog podatka o inflaciji ostala pri očekivanju da će doći do dva smanjenja tijekom ove godine po 25 baznih bodova, pri čemu bi se prvo smanjenje vjerojatno moglo dogoditi u studenome. Predsjednik Feda Powell je naglasio da će kreatori monetarne politike biti osjetljivi na ekonomske podatke. Iako su za ovu godinu predviđena manja smanjenja, kreatori to usmjeravaju na 2025. ili 2026. godinu.

Predsjednica Feda iz Clevelanda Mester je izjavila da bi voljela vidjeti još nekoliko mjeseci pozitivnih podataka o inflaciji prije nego što razmotri niže kamatne stope. S druge strane, Kashkari iz Minneapolisa je izjavio da je Fed u dobroj poziciji da odvoji vrijeme i prati pristigle podatke prije nego što počne smanjivati kamatne stope.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije (G/G)	SVIB	3,4%	3,4%
2.	Realne tjedne zarade (G/G)	SVIB	-	0,5%
3.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	8. lip	225.000	242.000
4.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	1. lip	1.795.000	1.820.000
5.	Indeks proiz. cijena finalne potražnje (G/G)	SVIB	2,5%	2,2%
6.	Indeks uvoznih cijena (G/G)	SVIB	1,3%	1,1%
7.	Indeks izvoznih cijena (G/G)	SVIB	0,6%	0,6%
8.	Indeks raspoložena potrošača Un. u Mičigenu P	LIP	72,0	65,6

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,0801 na razinu od 1,0703.

VELIKA BRITANIJA

Ekonomija Velike Britanije je doživjela zastoj u rastu u travnju, nakon snažnog početka 2024. godine, prvenstveno zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta koji su utjecali na sektor građevinarstva i maloprodaje. Ekonomisti vjeruju da će usporavanje ekonomskog rasta zbog rastućih kamatnih stopa i inflacije postupno nestajati tijekom cijele godine, pružajući ekonomski poticaj narednoj Vladi. Očekuje se da će BoE kasnije tijekom godine početi sa smanjenjem kamatnih stopa sa trenutačno najviše razine (5,25%) u posljednjih 16 godina. Tržište Velike Britanije je pokazalo znakove hlađenja u travnju, uz povećanje stope nezaposlenosti, ali to nije imalo značajniji utjecaj na kretanje GBP. Premijer Sunak se suočio sa pozivima ministara u posljednjem trenutku da doda nova smanjenja poreza i strožu migracijsku politiku u konzervativnom manifestu, budući da su u prethodnim nacrtima nedostajala velika obećanja koja bi mogla spriječiti težak poraz na predstojećim općim izborima. Premijer Sunak je obećao da će, ukoliko bude ponovno izabran, smanjiti poreze za zaposlene, a sa ciljem da se suprotstavi anketama koje trenutačno ukazuju na težak poraz njegove Konzervativne stranke na predstojećim izborima.

Usprkos tome što su se obje glavne stranke u predizbornoj kampanji obvezale da neće povećavati velike porezne stope, bit će izuzetno izazovno za narednu Vladu u Velikoj Britaniji da spriječi da razine poreza dostignu najvišu razinu svih vremena. Lider laburista Starmer, čija stranka ima značajnu prednost u istraživanjima mišljenja javnosti, predstavio je u četvrtak manifest koji je sukladno konzervativcima premijera Sunaka, u nepovećavanju stopa poreza na dohodak, doprinosa za nacionalno osiguranje zaposlenih, poreza na dodatu vrijednost i poreza na korporacije. Ovi porezi zajedno doprinose preko 70% ukupnim državnim prihodima. Međutim, ekonomisti, uključujući i one iz MMF-a, nestranačkih istraživačkih centara i velikih banaka, vjeruju da će narednoj vladi, bez obzira na njen sastav, vjerojatno biti teško održati duh, ako ne i točnu formulaciju ovih obećanja.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Prosječne tjedne zarade (G/G)	TRAV	5,9%	5,9%
2.	Stopa nezaposlenosti	TRAV	4,4%	4,3%
3.	BDP (M/M)	TRAV	0,0%	0,4%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G)	TRAV	-0,4%	0,5%
5.	Prerađivačka proizvodnja (G/G)	TRAV	0,4%	2,3%
6.	Trgovinska bilanca (u milijunima GBP)	TRAV	-19.607	-13,967
7.	RICS indeks cijena kuća	SVIB	-17%	-7%

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može jamčiti njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica rabljenja ili nemogućnosti rabljenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih temeljem njih.

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,84923 na razinu od 0,84383. GBP je deprecirala u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,2719 na razinu od 1,2687.

JAPAN

BoJ je prošlog tjedna održala sastanak na kome je **odlučeno da plan kupovina obveznica ostane na istoj razini (6 bilijuna JPY, odnosno 38,6 milijardi USD mjesečno)**, te da će na predstojećem sastanku u srpnju biti predstavljen detaljan plan smanjenja kupovina obveznica tijekom naredne godine, ili naredne dvije godine. **Referentna kamatna stopa je, kako je i očekivano, zadržana između 0% i 0,1%.** Oko dvije trećine analitičara u anketi Reutersa su se izjasnili da očekuju da BoJ na ovom sastanku odluči da će smanjiti kupovine obveznica, što je dovelo do smanjenja vrijednosti JPY u odnosu na USD na najnižu razinu u posljednjih 6 tjedana i do rasta fjučersa na obveznice. USDJPY se sada približava onim razinama koji su izazvali intervenciju BoJ u travnju. Guverner Ueda je na pres konferenciji izjavio da je Odboru potrebno više vremena da pažljivo razmotri moguća smanjenja. Nagovijestio je da će ta smanjenja biti značajnija od očekivanih djelomičnih promjena i odbacio špekulacije da BoJ neće povećati kamatne stope u srpnju.

Analitičari vjeruju da je ekonomija Japana vjerojatno dosegla najnižu točku u prvom tromjesečju ove godine, ali su rizici i dalje nazočni zbog slabosti JPY i poremećaja u automobilskom sektoru. Ministarstvo razmatra provedbu administrativne akcije protiv Toyote i još četiri proizvođača automobila. Prema anketi, javna podrška kabinetu premijera Kishide je smanjena na 21%, što je najniže još od njihovog dolaska na funkciju. Prema nacrtu godišnjih smjernica za planiranje proračuna, u planu je dostizanje suficita primarnog proračuna u sljedećoj fiskalnoj godini. Vlada smatra da je suficit primarnog proračuna ključni korak ka ostvarivanju ekonomskog oporavka i fiskalnog zdravlja i da, uz jak ekonomski rast i konstantan rad na smanjivanju rashoda, suficit može biti ostvaren do fiskalne 2025. godine. Smjernice naglašavaju potrebu da Vlada surađuje bliže sa BoJ kako bi se ostvario održiv ekonomski rast. Rast inflacije je potaknut niskom vrijednošću JPY, koja je povećala troškove uvoza sirovih materijala. Ovi podaci bi mogli otežati odluku BoJ u vezi s tim kada da se povećaju kamatne stope.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	BDP sveden na godišnju razinu (Q/Q) F	I. tromjesečje	-2,0%	-1,8%	0,4%
2.	BDP deflator (G/G) F	I. tromjesečje	3,6%	3,4%	3,9%
3.	Bilanca tekućeg računa (u mlrd JPY)	TRAV	1.783,5	2.050,5	3.398,8
4.	Trgovinska bilanca (u mlrd JPY)	TRAV	-346,7	-661,5	491,0
5.	Monetarni agregat M2 (G/G)	SVIB	-	1,9%	2,2%
6.	Monetarni agregat M3 (G/G)	SVIB	-	1,3%	1,6%
7.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) P	SVIB	-	4,2%	-8,9%
8.	Proizvođačke cijene (G/G)	SVIB	2,0%	2,4%	1,1%
9.	Indeks uslužnog sektora (M/M)	TRAV	0,4%	1,9%	-2,3%
10.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	TRAV	-1,0%	-1,8%	-6,2%
11.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	TRAV	-	0,3%	1,3%

JPY je tijekom proteklog tjedna aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio pad sa razine od 169,33 na razinu od 168,43. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 156,75 na razinu od 157,40.

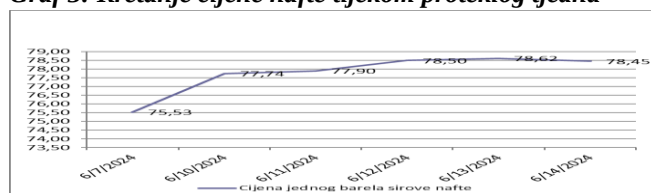
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 75,53 USD (69,93 EUR). Tijekom tjedna cijena ovog energenta je imala tendenciju rasta. Na početku tjedna cijena nafte je povećana za oko 3% u nadi da će se povećati potražnja za gorivom, usprkos jačem USD i očekivanjima rastućih kamatnih stopa. Proizvodnja sirove nafte u Rusiji je ostala iznad razine obećanog partnerima iz OPEC+, čak i nakon što su izvršili najveće smanjenje proizvodnje u više od godinu dana.

OPEC je zadržao prognoze koje ukazuju na jačanje potražnje za naftom u drugoj polovini ove godine, usprkos tome što je potražnja u I. tromjesečju bila manja od očekivane. Prema ovim prognozama očekuje se da će svjetska potražnja za naftom na godišnjoj razini zabilježiti rast od 2,3 milijuna barela dnevno u II. tromjesečju, što je oko 150.000 više nego u I. tromjesečju. Istodobno, iz EIA je priopćeno da očekuju da će se proizvodnja nafte u SAD ove godine povećati više nego što je ranije očekivano, te da bi mogla dostići rekordnih 13,2 milijuna barela dnevno. Cijena nafte je nastavila bilježiti rast i sredinom tjedna, jer prognozeri predviđaju smanjenje globalnih zaliha nafte u drugoj polovini 2024. godine. Rast cijene nafte je bio ograničen iznenadnim povećanjem zaliha sirove nafte u SAD-u. Agencija za energetske informacije (EIA) je prijavila iznenađujuće povećanje zaliha sirove nafte u SAD za 3,7 milijuna barela na 459,7 milijuna barela. U četvrtak je cijena nafte bila prilično volatilna. S jedne strane rastuće zalihe nafte i goriva u SAD-u i očekivanja odloženog početka smanjenja kamatnih stopa Feda utjecali su na pad cijene nafte, ali je sa druge strane cijena podržana ekonomskim podacima SAD-a koji pokazuju ublažavanje na tržištu rada i usporavanje inflacije. Na kraju tjedna OPEC+ je razjasnio svoje planove za ponovno uvođenje određene proizvodnje ovog energenta na tržište. Cijena nafte je samo blago smanjena u petak.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 78,45 USD (73,30 EUR). Cijena nafte je povećana u odnosu na prethodni tjedan i zabilježila je rast za 3,87% (najveći tjedni rast od početka travnja ove godine).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.293,78 USD (2.123,67 EUR).

Cijena zlata je proteklog tjedna bilježila volatilna kretanja. Na početku tjedna zabilježen je rast cijene zlata pod utjecajem očekivanja tržišnih sudionika vezano za objavljivanje podataka o stopi inflacije u SAD i sastanak FOMC-a. Cijena ovog plemenitog metala je zabilježila rast i sredinom tjedna, nakon što je objavljen pozitivno izvješće o inflaciji u SAD, uz jačanje nade za smanjenje kamatnih stopa u 2024. godini, što odgovara nekamatonosnoj imovini poput zlata.

U četvrtak je cijena zlata smanjena nakon što su objavljeni niži od očekivanih podatci o proizvođačkim cijenama u SAD-u.

Na kraju tjedna cijena zlata je ponovno povećana zbog povećane potražnje za sigurnijim investicijama koja je obilježila trgovanje u petak. Također, cijena zlata je bila podržana zabrinutošću zbog političke situacije u Francuskoj.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.333,04 USD (2.179,80 EUR). Cijena zlata je zabilježila rast za 1,71% u odnosu na prethodni tjedan.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

